

Popoludní 23. apríla 2009 sa Klub architektov v Banskej Bystrici zaplnil účastníkmi a prednášajúcimi odborného seminára, ktorý pod názvom **Ochrana architektonického dedičstva 20. storočia** pripravil Ing. arch. Igor Teplan, viceprezident SAS za stredoslovenský región, za organizačnej podpory Márie Kálmánovej, tajomníčky SAS.

Spoluorganizátorom podujatia bola firma **ŠTOR CAD Computers, s. r. o., Banská Bystrica**, ktorá na záver seminára pripravila pre jeho účastníkov prezentáciu zaujímavého nástroja na objektové projektovanie AutoCAD Revit Architecture.

Podujatie bolo súčasťou odborného sprievodného programu výstavy PRO ARCH.

Úvodné slovo seminára predniesol **Igor Teplan**, ktorý sa venoval porevolučným sporným zásahom do architektonicko-urbanistického komplexu Pamätníka a Parku SNP. Dotkol sa úprav fasád a vnútorných priestorov hotela Lux, objektu 72 b. j. v jeho susedstve a veľkoplošným reklamným plochám, ktoré nevhodne pokrývajú fasády Domu kultúry.

Ako druhý v poradí vystúpil s prehľadom možnosti ochrany architektúry vzniknutej v 20. storočí **Lubomír Farkaš** z Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica. Priblížil možnosti a nástroje súčasného pamiatkového zákona, ktoré môže mesto využiť na docielenie pamiatkovej ochrany objektov na svojom území, aj keď nebudú mať štatút národnej kultúrnej pamiatky zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Odporúčal využitie súčasnej možnosti zabezpečiť ochranu vytipovaných diel 20. storočia aj prostredníctvom nového územného plánu mesta, ktorý je v štádiu vyhodnocovania konceptu.

S prednáškou na tému Sídliisko Prednádražie Banská Bystrica vystúpila **Klára Kubičková**, ktorá poukázala na potrebu ochrany celých architektonických súborov či zón vzniknutých v 50. až 60. rokoch 20. storočia. Banskobystrické Sídliisko je jedným z 2 súborov tej doby, ktorá nenesie dekoratívny nános sorely, je dodnes hodnotným a funkčným obytným súborom s pozoruhodným urbanistickým konceptom založeným na pôvodnom elektrárenskom kanáli. Prednášajúca zoznámila plénum s vybratou dvadsiatkou stavieb 20. storočia vhodných na udelenie štatútu pamätihodnosti mesta, aj keď niektoré nespĺňajú vek 50 rokov, čo bolo prijaté za úzus možnosti posudzovania stavby ako pamiatky.

Ako v súčasnosti funguje-nefunguje ochrana architektonických diel z pohľadu osobných skúseností, neraz veľmi neradostných, priblížil svojim kolegom z architektonickej obce nestor slovenskej architektúry 20. storočia **Jozef Chrobák**. Autor Domu kultúry, Všeobecnej úverovej banky a Krajského úradu v Banskej Bystrici na týchto 3 svojich významných architektonických dielach, ktoré sa stali trvalou súčasťou architektonického dedičstva 20. storočia v celoslovenskom kontexte, demonštroval, neraz veľmi nevhodný a necitlivý, prístup investorov i architektov k úprave svojich stavieb v posledných 2 desaťročiach. K nenávratným stratám musíme pripísať najmä architektonické riešenie o mobiliár interiérov spomínaných stavieb, kde došlo k nenávratným, a zdá sa, aj nenapraviteľným stratám.

Na záver odbornej časti seminára nasledovala diskusia jeho účastníkov, ktorí sa dohodli na ďalšom pracovnom stretnutí, na ktorom sa pripraví zoznam pamätihodností z radov architektonických diel 20. storočia, aby ho bolo možné predložiť kompetentným orgánom mesta ako iniciatívu banskobystrickej architektonickej obce na poli ochrany architektonického dedičstva 20. storočia na Slovensku.

Autor: Ebra
24. apríla 2009